Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

U 55/2025 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission asetusehdotuksista

Timo Takkunen,
Pohjois-Savon ELY-keskus
Kalatalousyksikkö

25.11.2025

Kalatalous osana kansallista ja alueellista kumppanuusrahastoa

- Kumppanusohjelmassa paljon synergioita toimintaympäristön kehittämisessä maaseuturahoituksen ja kalatalouden kesken
- Keskeinen osa uudistuksessa on lisätä joustavuutta, yksinkertaisempia tukiohjelmia ja alueellisten tarpeiden parempaa huomioimista sekä byrokratian vähentämistä

  - lisää mahdollisuuksia kansalliseen liikkumavaraan
- Kalatalouden erillinen tuki on merkittävä kalatalouselinkeinolle
- Alkutuotannon rahoituksen turvaaminen etusijalla
- Korvamerkityn rahan pieni osuus huolestuttaa sekä viranomaisia että sidosryhmiä.

Kalatalouden rahoituksen merkitys

- Kalatalouden rahoitusvälineiden avulla on voitu kehittää syrjäisten alueiden yrittäjyyttä ja työllisyyttä.
- Kotimaisen kalan edistämisohjelman toteutuminen
- Kansallinen elintarvikeomavaraisuus ja huoltovarmuus
- Ruokaohjelma
- Kalatalouden alkutuotanto toimii markkinaehtoisesti monelta osin vaativassa toimintaympäristössä.

Kalatalouden rahoitus pääosin elinkeinoon

- Ympäristön tilaa parantavat toimet ja ennallistaminen on tärkeää, mutta kalatalouteen vaikutus on hyvin hidas ja välillinen.
- Ennallistamisasetuksen tuomiin toimiin on tulossa useita muita rahoituslähteitä entisten lisäksi.
  - Myös kumppanuusrahaston puitteissa
- Kalatalouden EU-rahoituksen vastuu tästä tulisi pitää pienenä ja keskittää vähät rahat itse kalatalouselinkeinoon.

Kaupallinen kalastuksen tehostaminen

- Alueellisten tarpeiden parempi huomioiminen yhteisessä kansallisessa kumppanuusohjelmassa lisää erityisesti kaupallisen kalastuksen mahdollisuuksia.
- Kalastusta olisi mahdollista tehostaa erityisesti niiden kalalajien pyyntiin, jotka eivät kuulu EU:n yhteisten kalastuskiintiöiden piiriin
- Tuen kohdentaminen pyyntiin ja sen tehostamiseen
  - Alukset, kalojen paikantaminen, valikoiva kalastus
- Vapaa-ajan kalastuksen painopisteen siirtymä pyydyskalastuksesta vapakalastukseen lisää tilaa kaupalliseen kalastukseen.

Vesiviljelyn lisääminen ja turvaaminen

- Vesiviljely on ainoa tapa laajentaa merkittävästi kotimaista kalan alkutuotantoa.
- Vesiviljelyn tuotannon lisäämistä koskeva rahoitus on turvattava jatkossakin.
- Vesiviljely tarvitsee toimivia ratkaisuja ympäristölupavaatimusten, kalatautien ja lämpenevien kesien tuomiin haasteisiin.
- Vesiviljelyn kehittämiseen ja innovointiin panostettava jatkossakin

KEHA-keskus ja ELY-keskus näkevät hallinnon selkeytyvän

- Yksi rahasto selkeyttää rahoitusvaihtoehtoja ja mahdollistaa rahoituksen saannin paremmin
- Toimeenpanon yksinkertaistaminen ja tavoitteellisuus keventävät tuensaajien ja viranomaisten hallinnollista taakkaa
- Vaikuttavuus kasvaa
- Tavoitteiden saavutettavuuden seuranta tapahtuu tulosindikaattoreiden avulla.
- Tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta tulisi mitata kansallisesti määritellyin mittarein, jotta seuranta vastaa Suomen olosuhteisiin ja toimialan todellisiin tavoitteisiin.
- Indikaattoreiden tulisi olla myös realistisia suhteessa toteutettaviin hankkeisiin.